ILLUSTRI, SPECTATISSIMOQUE VIRO

D. D. JOANNI-BAPTISTÆ LOUSTAUNAU,

REGI A SANCTIORIBUS CONSILIIS,

PRIMO REGIÆ PROSAPIÆ

PRIMARIOQUE REGIS DESIGNATO CHIRURGO

NECNON ACADEMIÆ REGLÆ CHIRURGLÆ *VICE PRÆSIDI PERPETUO*,

HAS LABORUM SUORUM PRIMITIAS,

AD MAGISTERII LAUREAM ACCEDENS

VOVET, DICAT ET CONSECRAT,

OBSEQUENTISSIMUS P. LAFOND,

REGII CHIRURGIÆ COLLEGII CANDIDATUS.

190

THESES ANATOMICO-CHIRURGICÆ, DE VARIS ET VALGIS.

QUONAM fato fieri dicam ut corpus humanum præstantissimum sanè Creatoris opus innumeris scateat imperfectio nibus quas partìm fideles comites affert natura, partìm ingenerant varia accidentia quibus tota hominum vita patet obnoxia. Verùm ex omnibus corporis humani pravitatibus quæ ipsius præstantiam imminuunt, nulla nobis majoris visa est momenti, quàm ea de quâ nunc agitur, tùm quia media ad illius curationem hùc usque adhibita invalidiora, ne dicam inutilia, judicamus, tùm quia ipse morbus, ferè insanabilis, à Magistris, in arte peritis, existimatur.

Hinc nil mirum si, nostris temporibus, pravitatis de quâ agitur, curationi non peculiarem immò ferè nullam operam navaverint in arte præcipui (quamvis de ipsomet morbi genere egregiè veteres scripserint) (1). Adeò scilicet invaluerat insita jam antè mentibus opinio quæ insanabilem hancce pravitatem judicaverat, ut ne ipsius quidem curationem malè timidi tentaverint, ne plus damni quàm levaminis ægroto afferrent. Si quis tamen attentè consideret varos valgosque ad summum pravitatis gradum lento successu pervenire, tuncque nullam spem curationis affulgere, non dubitabit profectò idem in nostrâ arte tentandum esse quod in cæteris artibus experti sunt viri quidam nobiles qui, neglectâ communi viâ novum sibi iter ausi sunt aperire, & eximia suæ artis prodigia nobis reliquerunt.

Quàm multi enim cives sibi & patriæ inutiles remanerent, nisi amicam Chirurgi manum præstò haberent, quæ partium quasi inutilium usum restitueret.

Sed antequàm de praxi differamus, quædam de integro pede, ipsoque vitiato anatomica dicere operæpretium erit.

EX ANATOMIA.

Ginglymo angulari convenit cruris cum pede articulus. Tibiâ intùs fibulâque extùs formatum crus, in ima parte profundam constituit cavitatem quæ levi expressione dividitur, cuique prominet uterque malleolus, & internus & externus.

In illâ cavitate excipitur astragalis pars superior, quadrilatera

---

(1) Hippocrates.
Galenus.
Paræus.
Mangetus.
Fabricius Hildanus.
Heister.

nempe ipsius prominentia in duplicem condylum levi depressione divisa, quam ex utrâque parte complectuntur malleoli.

Hæc omnia, cartilagine induta, articulari includuntur capsulâ quæ hinc ad partem cruris inferiorem, illinc ad astragalis circuitum inhæret. Capsula ipsamet, laterali intùs firmatur ligamine quod à malleolo interno ad idem astragalis calcaneique latus adhærescit; extùs verò laterali ligamento quod à parte inferiori fibulæ ad astragal calcaneumque, ex adverso, fixum reperitur.

Stabiliorem quoque hunc articulum præstant à parte anteriori, pro tendinum respectu; tibialis anterior, extensor pollicis, extens. communis brevisque peronæus anter. à posteriori tendo achillæus, flexor communis digitorum, flex. pollicis, tibialisque poster. extùs denique longi mediique peronæorum tendines observantur. Ipsimet etiam articulo adhærent nervi cutanei anteriores, nervus tibialis anter. vasaque ipsorum socia; retrò tandem nervi cutanei posteriores, nervus tibial. poster. & vasa quæ eodem nomine donantur.

Solos flexionis & extensionis motus permittit cruris cum pede articulus. Flexioni inserviunt tibialis anterior brevisque peronæus, necnon in quibusdam casibus extensor longus digitorum: extensionis motus, gemellorum, solearis tibialiumque vel gracilis, vel posterioris, utriusque peronæi lateralis & longi quidem flexoris digitorum ope & contractione, liberrimè in statu naturali exercentur.

Sed non ita est de statu Pathologico. Siquidem, in valgis, interiori pedis margine deorsùm obversâ, malleolus internus in canalem astragali impressum vergit, externus verò in calcaneum; cutis & capsula quæ ad internum articuli latus attinent, laterale ligamen, tibialium vel anterioris, vel posterioris communisque digitorum extensoris tendines, necnon vasa nervique ad plantam tendentes elongantur; dùm à latere externo, cutis

& capſula, ligamentum larerale relaxantur; peronæique tandem muſculi neceſſariò contrahuntur, in varis è contrà ex adverſo obvertuntur pedis externa pars, & malleolus; idcircò, quæ in illâ pravitate extenduntur partes, in iſtâ remiſſæ videntur; & vice versâ.

È CHIRURGIA.

Vari, Græcis, ραιβοι, dicuntur illi qui pedes introrsùm habent obtortos. Valgi è contrà, Græcè, βλαισοι vocantur hi quibus extrinſecùs obtorti pedes prominent (1). Utroque vitio, non pedes tantùm ſed & genua cruraque perſæpè obliquantur (2)

Pueri & qui conterminæ ſunt ætatis, hanc peculiariter affectionem incurrunt: attamen & ætate grandioribus id morbi genus quandoque accidit.

Diſcrimen, in ipſo morbo, à majori minorive pravitate, cauſis & vetuſtate deſumitur (3).

---

(1) Vari, latinis dicuntur quibus pedes cruraque intrò inflexa & obtorta ſunt. Quibus contrà extrorsùm pedes cruraque ſpectant & intorquentur, valgi nominantur.

Id vitium conformationis, vel jam indè ab utero eſt, culpâ matris quæ vel eodem illo intrò converſorum crurum vitio tenetur, vel per graviditatis omne ferè tempus deſedit cruribus decuſſatis: aut poſt editum in lucem fœtum contingit, quòd ejus pedes vel crura vitiosè faſciis obvoluta in cunis fuerint vel compreſſa, & depravato ſitu inter geſtandum aut ambulandi conatum, à nutrice collocata. *Vid. Mangetum, Bibl. Chirurg. de Luxation. libr. XI.*

(2) Idem ſentit Heiſter, nam in quibusdam infantibus; vel ab utero materno, vel & poſteà demùm paulatim indecenter curvi pedes fiunt, ſi juſtò maturiùs ſtare atque inambulare iidem à parentibus aut nutricibus coguntur, aut aliàs imprudenter ab iis tractantur. In aliquibus, ipſæ tibiæ curvæ ſunt, in aliis genua diſtorta; in aliis pedes in articulo tibiæ cum tarſo, iique vel introrsùm, qui vari, vel extrorsùm versùs detorti exiſtunt, qui valgi appellantur. (*Vid. Inſtitut. Chirurg. p. 1106.*)

(3) Conſtat autem omnes homines qui naturaliter valgi ſunt, deteriùs

Utriusque pravitatis agnoscuntur duplicis generis causæ, internæ scilicet & externæ. Causæ internæ judicantur ligamentorum laxitas (1), musculorum debilitas vel paralysis; « nonnullis etiam proprii languores, (vid. Manget) scilicet » iis qui arthritidem aut podagram expertis sunt nati, » sed præsertim rachytidæa lues, &c. » Externæ verò habentur, ictus, lapsus, conatus extensionesque violentæ, *cacæ* contusiones, fracturæ, ulcera, tophus, abscessus, cujusque tandem generis fluxiones.

Visu facilè dignoscuntur vari valgique, si ad definitionem allatam attendatur.

Prognosis, ab essentiâ, causis & vetustate deduci potest: siquidem in pravitate majori reducendâ major renixus, quàm in minori occurrit; gravior habendus est ipse morbus, si ab internâ causâ, diuturnior denique pro exitu, si à longo tempore invaluerit (2).

---

stare, quàm vari, neque posse celeriter currere, tùm parvo momento ac levi de causâ cadere. (*Vid. Galen. in libr. Hippocr. tom.* 7. *p.* 283.) Crus etiam universùm his gracilius, propter motus difficultatem, redditur.

Ad hos occurrerunt & alii licet rariores, qui altero quidem valgo crure, altero varo, longè *difficillimo incessu ducunt ilia.*

(1) Si, quæ articulo pedis cum crure inserviunt ligamenta, tali debilitate, quæcumque sit causa, afficiantur ut recto incessui noceant: tùm ad alterutrum latus, vel interius, vel exterius, pes conflectitur, quâ major est debilitas; attamen omnibus aliundè compensatis, internum ad latus in hocce casu sæpiùs tendere progressum nobis videtur.

(2) Affectus hic puerorum valgorum interdùm ope naturæ solvitur, interdùm non item, sed auxilium quoque artis implorat; solvitur, inquam, ubi vigor accedens ætati, morbo qui præoccupaverat, fit superior. (*Vid. Mang. loco jam citat.*) Plerique sanabiles sunt, nisi ità magnus excessus sit, aut pueris jam adultioribus res incidat. (*Hipp.*).

Idcircò, ait Galenus, commodissimum his est celerrimè subvenire, ante-

In varis & in valgis ad ſanationem requiruntur, quantùm fieri poſſunt; reſtitutio cujusque partis in ſitum naturalem, retentioque in ſitu per machinas accommodato, ſic ut varis oſſa foràs adeò propellat, quaſi valgos, valgis contrà introrsùm, quaſi varos reddere vellet Chirurgus (1): quæ quidem conditiones obtineri nequeunt, niſi, uno & eodem tempore, amoveantur cauſæ internæ, ſi occurrant.

Quâpropter, ſi conſideretur, ut jam diximus, ſenſim ſine ſenſu ingraveſcere ipſam pravitatem ſeu ſubluxationem, quod quidem unum & idem eſt; ex naturæ præſcripto finem ſibi propoſitum ſummâ cum laude, adimplere nobis videtur Chirurgus, qui conatibus minus quàm fiduciæ confidens, (& hæc certè in taxi qualibet admittuntur) vitioque ipſomet reducendo, idem quo formatum eſt temporis ſpatium impendens, præcipuum ad artis principium undequâque ſeſe accommodat. Quænam igitur anteponenda curationis norma? Nullo faciliori modo quæſtionem illam ſolvemus, quàm ſi anteà veterum paucis recenſeamus

---

quàm & pedis oſſium & carnis in crure, magna admodùm defectio ſequatur. (*Vid. Galen. in Hipp. de articul. comm.* 4.).

Admonendi autem ſunt parentes non illicò & unius anni ſpatio abſolvi poſſe curationem, ſed longum tempus requirere, præſertim ſi affectus inveteretur. (*Vid. Fabr. hiſt. Centur. VI. obſ.* 89. 90.).

(Idem, in alio loco) longum tempus ſummamque diligentiam hujuſmodi curationes requirunt: vi enim nihil efficitur, ſed eſt naturæ opus, quæ deformitatem illam corrigit, ſi ars & induſtria acceſſerint.

(1) (Unde ſic legere eſt in Galeno de Hippocr. in libr. de off. Med. commem. 3.) Sed paulò ultrà naturalem ſtatum partem adducendam eſſe cenſuit; atque hoc eſt quod ait Hippocrates, (idque paulò plus æquo) nam quod naturale eſt, æquum eſt. Et ex alio loco deducitur, ut varus in valgum convertatur, ſcilicet ultrà ſedem prorsùs naturalem: & vice versâ.

curationem;

curationem : & ab ipsâmet cum noſtrâ methodo comparatâ, quid ſit potiùs agendum, conſequenter deducatur.

Hippocratem ut primùm conſulamus : ibique ipſius curationem in calceis mollibus aut ex pelle non multùm durâ, aut ex plumbo formatis, omninò verſari notum erit (1). Quomodo autem ſanationem afferre poteſt illa methodus, quæ ad partes reductas continendum, magis quàm ad ſtrictè retinendum accommodata, miſeram ideò varos valgosque in ſitu eodem per longum tempus detinendi, neceſſitatem imponit ? Quæ & quanta inde malorum ſeries oriatur, nemo non ſentit.

Notandum eſt etiam in ipsâ methodo, ut confirmetur ſanatio de quâ meritò nobis dubium eſt, temporis ſpatium uſque ad perfectam diſtortæ cujusque partis accretionem prolatum requiri.

Si modò Mangeti de Paræo commentaria pervolvamus, eadem ac in priùs citato auctore, reperitur curationis ſumma ; ut conſtat ex ipſo loco, (*art. de luxation.*) « parantur machinæ vel ocreæ è corio elixo ſub plantâ pedis fiſſæ, &c. » Ibidem etiam emplaſtra perſæpè præcipiuntur, denique ſic » ſe habet ipſius Paræi ex propriis dictis, ſententia; » Ne faut faire » cheminer les vares & valges, que premièrement les jointures » ne ſoient bien affermies, de peur qu'ils ne ſe déboitent de » rechef ; & lorſqu'on voudra les faire marcher, on leur bail- » lera des ſouliers aſſez hauts, & de cuir aſſez ſolide pour tenir » les os fermes ſur leurs jointures, & qu'ils ſoient contraints d'y » demeurer ».

Eadem igitur nunc admittantur objecta, ſiquidem incommoda eadem occurrunt : atque & ſi majoris firmitatis ratione, plus valeret hæc ultima methodus, nihilominùs ob eam cauſam de quâ modò dicemus, à nobis rejiceretur.

---

(1) Alias ejuſdem generis ſoleas prædicat Hippocrates, ubi adſunt hæc verba, (ad eam formam quam Chiæ crepidæ habebant).

Ultrà verò progreditur Fabric. Hild. nam præmissâ de emollientium usu quem auctores plerique suadent, sententiâ. Lecti usum ægris usque dùm apponantur machinæ vel instrumenta ferrea præcipit (1).

In machinis igitur plus minùsve fixis, ideòque pro curâ morbi & exitu difficillimis hùc usque versatur, ut patet, curatio.

Hanc assertionem præclarè demonstrant varia de *Heister* loca in quibus dicitur; « Si jam cùm vitium illud increvit, vel » etiam ex utero materno est, necessarium utique erit, præ- » misso, si opus, emollientium usu, certis machinamentis, & » cumprimis idoneis ocreis, è corio firmiori, ligno, ferrive » tenuioris laminis, ad magnitudinem pedum vitiatorum pa- » ratis, quàm exactissimè pedes incurvos, cumprimis varos & » valgos, comprehendere, itaque disponere, ut, dùm ipsi » naturaliter increscunt, sensim sensimque figuram decentem » recipiant, eæque dies noctesque circà pedes gerendæ. *(Id.)* De- » nique si non nisi mediocriter vitiati sunt pedes, liberè & » apertè dicam: salutariùs sæpe esse deprehendi, absque con- » strictione per ocreas & machinas præsertim rigidiores infantes » relinquere, quàm per adhibitas eas graviter illos afficere & » quandoque nimis arctâ constrictione, magis adhuc lædere, » pedumque incrementum impedire (*pag. jam citatâ*) ». Quid inde meritò concludi potest, nisi, quòd sanè certiorem simplicioremque viam, quæ sibi nota fuisset, veteres consecrassent, mobiles admittendo machinas quæ vim inflexibilem, ut modò constabit, longè exsuperant.

Fixas potentias, pro materiæ respectu, appellare est, corpora quæ inflexibili modo deformatas partes premendo, ipsas redu-

(1) Per integrum annum applicandum est instrumentum quod quidem per aliquot annos apposui, &c.

Idem. in alio loco, necesse est ut pueri instrumentum dies noctesque gestent. (*Centur. jam citat.*

cunt & in ſitu nativo retinent : ità ut, moleſti iſtarum compreſſûs ratione pars quæque obtorta in adversùm inflectatur. In ipſis potentiis tres diſtinguntur partes quarum priores duræ & inflexibiles videntur : aliæ, varia ſunt ligamina quorum ope priores ad membra applicantur : alteræ tandem habentur pulvini, ut affrictus minuantur, adhibiti.

Potentia verò mobilis elaſticave nuncupatur corpus quod naturalis repercuſſûs causâ, variis motibus obſequens, certo ſimilique modo partes obtortas reprimit.

Ut in fixis, ſic in mobilibus potentiis tres adhibentur partes, è quibus præcipua cenſetur, lamen ferreum incurvatum & elaſticum. Dein adſunt ambo ſolùm ligamina quæ applicando lamini inſerviunt: varia denique habentur adjuncta quæ cæteris fulcrum præbent & frictioni cuilibet, quamvis leviſſimæ obſtare queunt.

Id habent mobiles potentiæ ut partes diſtortæ in ſitum naturalem reducantur, in illoque ſtatu retineantur : ità ut ab ipſis tutiori modo, breviori, faciliorique tandem, quàm à fixis potentiis, objectum illud adimpleatur ; nullus quoque inde lapſus iterùm metuendus ſit : quod paucis (ſi priùs inter ſe comparetur utraque methodus) lucidè conſtabit.

1°. Quidem certo ſimilique modo partes in varis valgiſque obtortas reprimunt elaſticæ mobileſve potentiæ.

Fixæ autem ſolo muſculorum contractionis tempore hunc effectum producunt.

2°. In illis (juxtà unciam) preſſionis gradus æſtimatur : ideòque ſenſim ſine ſenſu in ſitum naturalem partes reduci queunt.

In iſtis nulla tanti commodi occurrunt beneficia.

3°. Variis motibus, ſuæ elaſticitatis causâ, obſequuntur priores machinæ, quæ mollem quoque repulſum præbendo, à concuſſu & ſuggillatione partes undequaque tutantur.

Motui verò, pro majori firmitate minorique inde repulſu,

obstant fixæ machinæ, à quibus etiam molesti semper oriuntur concussus, necnon vel acerba persæpe, vel nullius ad sanationem ponderis, compressio.

4°. Pueris ludendi avidis copiam facit alia potentia : ideòque necessariò ut debilia ipsorum corroborentur membra, exercitio favet.

Dùm è contrà per longum tempus, in situ molesto pueros frustrà detinente alterâ methodo, corpus elanguescit.

5°. Denique, distortum in varis & in valgis articulum non modò reducunt in statuque retinent mobiles potentiæ, sed etiam ipsiusmet ad distorsionem propensioni obstant : si quidem earum ope ultrò ex adversò pes inflectatur, adeò ut meritò confirmari possit sanatio, quamquàm non inde sequatur producendam esse machinæ applicationem usquedùm partes omninò increverint.

A quo longè absunt fixæ potentiæ.

Quantùm inter se fixæ mobilesque machinæ differant, quantùm rejiciendis prioribus istæ prævaleant, nemini sanè, ut nobis videtur, dubium est (1). Præterea de ipsis probandis, præsenti sermone, brevitatis causâ pro viribus differere conabimur.

Tria, ut nostræ methodi ope sanetur jam exposita pravitas, tempora admittuntur, primum tempus, partibus in situm naturalem reducendis impenditur; pro naturâ morbi variisque circumstantiis ejus spatium plus minusve producitur.

Sequenti tempore, reductæ partes, ex adverso inflectuntur; certiùs assignari potest ille terminus.

Ultimum, à quo primùm laxatæ distensæque partes in sese posteà certo similique modo contrahuntur, à nobis dicetur coadunationis tempus, cujus etiam diuturnitas aliquando discrepat.

---

(1) Quantùm expertiss. D. Tiphaine commendaverit ista curatio omnibus notum est.

Attamen, ex obſervatis, ab octodecim menſibus ad duos annos, ut plurimùm, prolata cenſetur curatio.

Ut autem proſperè ſuccedat iſte curandi modus, à Chirurgo, præter ſedulam, ſub utroque reſpectu, partis obtortæ cognitionem, peculiaris requiritur ſolertia vel in applicandis machinis, vel in æſtimando ipſarum gradu ad varios caſus accommodato, ità ut inter ſe congruant, & hæc obiter diximus.

HAS THESES, Deo juvante & præſide M. JOANNE-BAPTISTA ANDRÉ, Artium Liberalium & Chirurgiæ Magiſtro, tueri conabitur PETRUS LAFOND, *Divionæus, præclaræ Artium Facultatis in Almâ Univerſitate Pariſienſi Magiſter, Theſeos Auctor.*

Die Sabbati 11ª. menſis Decembris anno R. S. H. 1784, à ſeſqui-ſecundâ poſt meridiem ad ſeptimam,

PARISIIS,

IN REGIIS CHIRURGORUM SCHOLIS.

PRO ACTU PUBLICO,

ET

MAGISTERII LAUREA.

Typis MICHAELIS LAMBERT, Regii Chirurgiæ Collegii, necnon Academiæ Typographi, viâ Cythareâ.

M. DCC. LXXXIV.